

ULAZAK HRVATSKE U EUROPSKU UNIJU

Demokracija, izbori, politika i društvo

Razgovor s profesorom Anđelkom Milardovićem*

IVANA JUKIĆ - CSABA SURÁNYI

Abstrakt

Hrvatska se već dvadesetak godina nalazi u problemima kojima se zasad ne nazire kraj. Broj nezaposlenih raste, građani su nezadovoljni, izborne baze su polarizirane između dvije najveće stranke. U razgovoru s profesorom Milardovićem nastojali smo se dotaknuti najvažnijih tema i osvrnuti se na probleme i pitanja što se tiče hrvatske političke scene. Dotaknuli smo se i teme izbora (lokalnih, parlamentarnih i predsjedničkih) te ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. U srpnju 2013. godine Hrvatska postaje članicom Europske Unije. Ulazak Hrvatske u Europsku Uniju utjecati će na njezin položaj u jugoistočnoj Europi kao i na odnos sa susjednim zemljama: Srbijom te Bosnom i Hercegovinom.

Ključne riječi: Hrvatska, Europska Unija, minimalna definicija demokracije, izbori, politička oligarhija, pozicija Hrvatske u regiji, euroskepticizam.

*

NACRT ČLANKA

- I. Stanje demokracije u Hrvatskoj danas
- II. Političko stanje na lokalnoj razini i lokalni izbori 2013
- III. Pozicija Hrvatske u europskoj regiji
- IV. Euroskepticizam

***

I. Političko stanje u Hrvatskoj danas

1. Kako ocjenjujete razinu demokracije u Hrvatskoj danas?

Demokracija je politička teorija. Demokracija nije jednoznačni tip, zato što postoji više vrsta demokracija: konstitucijska, participacijska, predstavnička, minimalna, proširena, jaka... Ima više tipova demokracije, pa svaki razgovor o demokraciji podrazumijeva prvo definiranje tipa demokracije. Ona nije samo vladavina većine, to može biti i tiranija većine, kao što je napisao Tocqueville¹ u knjizi „Demokracija u Americi“. Demokracija se pokazuje i na relaciji većina i manjina, manjina i većina. Demokratska su društva onakva kakva uvažavaju i glasove različitih manjina, ali je u isto vrijeme, vladavina većine. Načelo većega ili manjega zavodljivo je u diskursu o demokraciji jer može postojati vladavina većine kao jedna čisto

---

* Anđelko Milardović rođen je 1956. godine u Ogulinu. Studirao je, diplomirao, magistrirao i doktorirao politologiju. Znanstveni je savjetnik Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu. Redovni je profesor politologije na Hrvatskim studijama Sveučilišta u Zagrebu. Predaje kolegije Uvod u politologiju, Suvremene političke ideje i ideologije i Sociologija politike. Godine 1994. u Osijeku je temeljio nakladu Pan liber za izdavanje dijela iz područja politologije. Kao glavni i odgovorni urednik od 1995-2003 objavio je sedamdesetak naslova iz područja politologije, sociologije politike, kulturne povijesti i ustavnog prava. Utemeljitelj je i direktor Centra za politološka istraživanja u Zagrebu. Bio je na nekoliko studijskih usavršavanja: Georg August Universität, Göttingen (1988.); Institut za europske studije Bonn (1991.); Institut za politologiju, Heidelberg (1994); Austrijsko društvo za literaturu, Beč (1994.). Objavio je više knjiga iz područja strukture, povijesti, metodologije politologije i političkih ideologija. *Izvor:* Intervju: 09.01.2012, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. <http://www.cpi.hr/download/7182c2eb0837ba0de0caa49431d91239.pdf>

¹ Alexis de Tocqueville (1805–1859) francuski politolog, klasična liberalna politička tradicija.

numerička priča, kao na primjer da većina vlada, a većina nikada ne može vladati. Većina može vladati samo u slučaju direktne demokracije gdje postoji mali broj ljudi, gdje se može izravno raspravljati i odlučivati. Međutim, ako je riječ o društvima, pogotovo velikim društvima, onda je tu predstavnička demokracija. Ona opet ima svoje prednosti, ali i nedostatke. Dakle, svaki diskurs o demokraciji definiranje samog tipa demokracije. Kada se govori o manjinskom, o odnosima većine-manjine, manjine-većine, manjina može imati faktičnu vlast jer se u predstavničkoj demokraciji sami predstavnici, u pravilu, bave svojim interesima, a ne interesima građana. Prema tome, oni su dio političke oligarhije. Tako na primjer, jedna manjina jednostavno je moćna jer ima sve: ima financijske, političke, ekonomske, kulturne i druge resurse- ti je resursi čine moćnom manjinom, pa unutar demokracije, u biti, imamo posla s oligarhijom. Dakle, treba se otkloniti od one pučke definicije jer kada se uđe u teoriju demokracije onda je to malo kompleksnija priča.

Mislim da se kod nas, kada je riječ o Hrvatskoj, kao i u većini zemalja, može se govoriti o minimalnoj definiciji demokracije. S minimalnom definicijom demokracije se susrećemo kod različitih teoretičara i može se primijetiti u različitim zemljama. Minimalnu demokraciju definirali su mnogi teoretičari, od Schumpetera², Przewolskog³ do Karla Poppera⁴. Minimalna definicija demokracije podrazumijeva: redovite izbore, vjernu predaju vlasti i jednu činjenicu koja je najvažnija u toj definiciji, koja kako kaže Przewolski, da su jedni dobitnici, a drugi gubitnici. Sve ostalo pada u polje čiste, kasnije simulacije demokracije u postizbornom razdoblju sa vrlo visokom političkom participacijom i vladanjem uz pomoć spin tehnika, to jest, induciranih konflikata, proizvodnje pseudodogađaja, masovne kulture. Kao na primjer, uz pomoć Sulejmana Veličanstvenog, Ruže vjetrova, Larinog izbora, meksičkih sapunica ili nogometa. Naravno, uz pomoć reklama stvara se simulacija demokracije u postizbornom razdoblju, pogotovo što se tiče ekonomske reklame koja nas tjera na zaduživanje i kupnju. Znači; radi, kupuj i troši. S druge strane, imamo i političke reklame, koje nas potiču da glasujemo za minimalnu demokraciju. Dakle, radi, zadužuj se, troši, moli (misli se na Crkvu) i glasuj. Sve navedeno spada pod minimalnu definiciju demokracije, dakle sa najnižim mogućim oblikom ili tipom političke participacije.

2. Koja su, po Vašem mišljenju, bila odlučujuća politička događanja u Hrvatskoj tijekom 2012. godine?

Prvi najvažniji događaj bio je konstituiranje novog parlamenta i zakonodavne izvršne vlasti, dakle Vlade, gdje su članovi ovog društva imali to jest, polagali velike nade u mogućnosti društvenih promjena zbog velike ekonomske socijalne krize. Ta očekivanja su bila velika i na kraju svih velikih očekivanja, u pravilu, uslijedilo je razočaranje.

Mislite li da se plan izjalovio?

Plan je nominalno plan, ali se pokazuje da je to ipak jedno bezkonceptijsko djelovanje, dakle djelovanje bez plana.

Smatrate li da su plan i djelovanje možda trebali pripremiti prije izbora? Da su trebali biti pripremljeniji za preuzimanje vlasti?

Plan je trebao biti gotov. Ako netko želi vladati i baviti se ozbiljnim poslom, onda za to bavljenje prethodi ozbiljna priprema. Pokazalo se da ova Vlada nije ozbiljno pripremala. Plasirala je u javnost Plan 21, koji se nije realizirao. Nakon toga, premijer je izašao sa jednom vrlo zanimljivom floskulom u javnost da on, u biti, nije ništa obećao i prema tome nije ništa ni napravio. Nakon toga treba pitati premijera kako je uopće došao na vlast, jer u demokraciji se na vlast dolazi riječima, a ne oružjem, vilama, motkama, tenkovima i topovima. Ljudi su u kontekstu semiotike, politike i semiotike demokracije slijedili riječ.

Obećanja?

Da, obećanja. Konkretna izborna obećanja.

3. Možete li ukratko povući paralele između sadašnje i bivše vlasti?

Bivša vlast je imala drugi ideologijski predznak, dakle prethodna vlast je kršćansko-demokratske-konzervativne orijentacije, koja je ukupno vladala ovom zemljom 16 godina i uvelike je odgovorna za današnje stanje. Bivša vlast je 16 godina vladala na bezkonceptijski način, dakle ona je izravno bila najznačajnija u procesu stvaranja države. Što se tiče procesa stvaranja društva, ili formatiranja društva, tu je naprosto zakazala. Tragedija je u tome da je nova vlast, koja je imala priliku izvući se iz bezkonceptijskog položaja, naprosto nije iskoristila tu mogućnost. Dakle, metodom socijalne komparacije mogli bismo reći da je došlo do smijene vlasti na svjetonazorskoj razini, premda je i to upitno, no u biti se ništa nije značajno promijenilo da bi to građani osjetili. To je problem.

² Joseph Schumpeter (1883–1950) austrijski ekonomist i politolog.

³ Adam Przeworski (1940, Varšava) poljsko-američki profesor politologije, bavi se teorijama demokracije i političke ekonomije.

⁴ Karl Popper (1902, Beč - 1994, London) jedan od najvećih filozofa XX. Stoljeća.

II. Političko stanje na lokalnoj razini i lokalni izbori 2013

1. *Na lokalnim izborima 2009. većinom se polarizirala izborna baza između HDZ-a i SDP-a. Kako to komentirate, mislite li da je to vid nedostatka demokracije? Jesu li politička događanja u 2012. promijenila nešto u rasporedu snaga između velikih stranaka?*

Činjenica je da postoje dva pola koja su rezultat polarizacije u društvu i kao rezultat te dvadesetogodišnje polarizacije stvorene su dvije velike stranke koje su kolonizirale društveni i politički prostor Republike Hrvatske ne ostavljajući veliku mogućnost drugim političkim strankama da dođu do izražaja. Dvije najveće stranke su prvo podijelile prostor, a potom i interesne sfere. One su dobro organizirane s jakom infrastrukturom, s jakim patronažnim aspektima svoga djelovanja, dakle s klijentelističkom politikom – znači, tko nije unutar te dvije stranke ne može igrati. Potreban je netko izvana da naprosto prodre kao nekakva treća struja. Sada se, na zadnjim parlamentarnim izborima pojavila i treća struja- laburisti- koji iz dana u dan jačaju. Mislim da će sve više jačati zbog toga što je socijaldemokratska opcija uvelike prestala biti socijaldemokratskom opcijom- ona je skrenula je u čisto neoliberalne vode. Moja je temeljna kritika da je hrvatska socijaldemokracija izgubila identitet na način da se, iz jednostavno pragmatičkih razloga, orijentirala više prema neoliberalnoj ideologiji, neoliberalnoj politici. Tako je i došlo do saveza s jednom jako neoliberalnom opcijom kao što su HNS (Hrvatska Narodna Stranka). Dakle, kako bude slabila socijaldemokratska opcija, i ukoliko dođe do komplikacija u odnosima i krize, tako će laburistička opcija jačati. Na vidiku je treća snaga, što je dobro s obzirom da su dvije velike stranke kolonizirale društvo u političkom i interesnom smislu. Velike stranke jedna drugoj nisu više konkurencija, više kao da su sestrinske stranke. Riječ je o jednoj političkoj oligarhiji koja iza leđa javnosti surađuje na različite načine.

2. *U svibnju 2013. godine predstojte nam izbori lokalne samouprave, koje rezultate očekujete na lokalnim izborima?*

Lokalne izbore ne pratim toliko, ali princip lokalnih, predsjedničkih i parlamentarnih izbora je, u biti, isti. To je jedan puta četiri- jednokratna politička participacija kada građani imaju posla sa različitim političkim ponudama. Mislim da je jedan od problema svih mogućih izbora i minimalne demokracije- postdemokracija u kojoj se zbiva depolitizacija. Nema više rasprava o javnim problemima ili javnim pitanjima, zbog toga se i događa depolitizacija. To je ograničena participacija, nema više ideoloških rasprava ili sučeljavanja. Primjer ograničene participacije možemo vidjeti u hrvatskom, mađarskom ili bilo kojem drugom društvu. Političke doktrine su stavljene u zgrade, jednom riječju- politika je postala kao i demokracija. Politika je postala tehnika i tehnologija uspostavljanja vlasti i vladanja, ništa više. Političari su, bez obzira radilo se o lokalnim, parlamentarnim ili predsjedničkim izborima, ili čak izborima za Europski parlament, oni su postali poduzetnici u politici. Neki među njima i jesu biznismeni, kao na primjer Berlusconi. To je kombinacija populizma, showbizza, medijske demokracije ili mediokracije. U mediokraciji se političari ponašaju kao tipični politički trgovci koji nude svoju političku robu tragom nekog ispitivanja javnoga mnijenja jer uz pomoć istih, političari dobivaju povratne informacije za formiranje svojih ponuda. Tada nastaje jedan određeni tip trgovačke politike posredovane s medijima i cijeli politički proces i proces uspostavljanja demokratskih tijela počiva na tipu inscenacije ili teatralizacije. U konačnici, politika i demokracija u postmoderno doba nisu ništa drugo nego dio integralnog društva spektakla. Kako kaže jedan moj kolega: koja je razlika između Obame i Lady Gage? Ona nastupa kao dio masovne kulturne proizvodnje; ona koristi PR, scenu, pozornicu. Lady Gaga šalje poruke masama, Obama također. Čisto u tehnici insceniranja, Obama i Lady Gaga su u sličnoj poziciji, samo su poruke u semiotičkom smislu različite. Imaju iza sebe spin mašineriju, propagandu, reklame...

3. *Kako ocjenjujete političko preslagivanje odnosa u Istri?*

Smatram da to nije kriza, nego naprosto borba za prevlast, za utjecaje u Istri. Tu je u igri stara opcija, IDS (*Istarski demokratski sabor*), i s druge stranke SDP koji nastoji zadobiti utjecaj. Tu se radi čisto o načelu dobitnika ili gubitnika, a to je demokratski legitimno. Ono što je demokratski legitimno ne može se nazivati krizom. Kriza bi bila kada bi se ukinula mogućnost izbora. Onda ne bi bila demokracija- to bila kriza demokracije. Vratimo se naravno na minimalnu definiciju demokracije, spomenute na početku. Ne dovodi se u pitanje minimalna definicija demokracije, nego je na scenu stupio i drugi akter, SDP, koji želi isto što i konkurentski IDS. Stvar je političke utakmice tko će u minimalnoj demokraciji pobijediti. Izvjesno je što kaže, poljski politolog Przewolski, jedni će izgubiti, po teoriji racionalnog izbora, a drugi će dobiti. Nema tu treće opcije, nema tu neke velike mudrolije.

III. Pozicija Hrvatske u europskoj regiji

1. *Po Vašem mišljenju, koja je pozicija i uloga Hrvatske u jugoistočnoj Europi?*

Od 1.7. 2013., ako sve bude u redu, nastati će nove geopolitičke okolnosti i s time nova optika

jugoistočne Europe i zapadnog Balkana. Na ovo vaše pitanje ja ću pokušati odgovoriti iz nove optike jer je to sedam mjeseci. Dakle, u kontekstu nove optike, Hrvatska će postati punopravnom članicom Europske Unije. Na taj se način ona izvlači iz koncepta Zapadnog Balkana i nakon 2.7. će se naći na Zapadnom Balkonu,⁵ dakle u Europskoj Uniji. Od 2.7. pa nadalje, nastaju nove geopolitičke realnosti, i Hrvatska će se, kao bivši dio zapadnog Balkana, naći u novoj poziciji u odnosu sa zemljama ostacima tzv. Zapadnog Balkana. Dakle, to je jedna potpuno nova pozicija, naravno i spram Turske i Srednjega Istoka. Na taj način, ona će postati atraktivna pogotovo u ovom globaliziranom svijetu jer globalizacija generira nejednake prilike za sve. Postati će atraktivna ili kao tranzitno društvo ili kao društvo u kojemu će biti poželjno živjeti i raditi. Dakle, ona ulazi u sustav Europske Unije pod pravilima kojih se treba držati i imati će iste probleme kao i druge članice Europske Unije. Živjeti će pod istim krovom kao i ostale članice, ali naravno da neće imati isti status kao najrazvijenije zemlje. Biti će kao i Mađarska, Slovenija, Bugarska, Slovačka, Rumunjska ili Irska treća liga Zapad. Drugu ligu Zapad tvore Španjolska, Češka, Austrija i Italija. Prvoj ligi Zapada pripadaju najrazvijeniji: Njemačka, Francuska, Velika Britanija, Poljska. Ne treba ništa mistificirati, novim realnostima treba pristupiti krajnje racionalno i objektivno, i ono što se vidi- to se treba reći. To su nove realnosti unutar Europske Unije što sam ja i pokazao u svojoj novoj knjizi „Tri eseja o euroskepticizmu“- o semiotici euroskepticizma. Dakle, nakon 1.7. se redefinira makroregionalni koncept i pristup, s obzirom na nove geopolitičke realnosti. Činjenica je da će Hrvatska postati nova članica Europske Unije. Kako će se ona dalje ponašati sa ostatkom zapadnoga Balkana, ovisi o vladama s druge strane granice.

2. Vladajuća garnitura u Srbiji je izmijenjena. Koje mogućnosti ili poteškoće vidite za suradnju dviju zemalja?

Odnosi Hrvatske i Srbije su na vrlo niskoj razini, što je i logično, jer je predsjednik Tomislav Nikolić sa svojom dosadašnjom politikom stvarao probleme. Ne može se govoriti o normalizaciji odnosa, dok on govori da je Vukovar srpski grad, da se u Srebrenici nije dogodilo to što se dogodilo ili da je Crna Gora dio Srbije. Predsjednik Nikolić bi trebao jednostavno povući sve što je rekao, prilagoditi se. Tako će vladati i voditi Srbiju na jedan normalan i pristojan način. Sve dok predsjednik Nikolić ne povuče svoje izjave, nijedan predsjednik Hrvatske, a ni predsjednici ostalih država neće otići u Beograd. To bi značilo političku smrt za predsjednika Josipovića. Dakle, nakon ulaska Hrvatske u Europsku Uniju, dok je tamo takva garnitura, ja ne vidim mogućnost neke normalizacije. Ta mogućnost je postojala dok je s druge strane bio Boris Tadić, ali Tadića više nema. Tadić i Josipović su komunicirali na jednoj prijateljskoj razini. U odnosu na Bosnu i Hercegovinu, kad je već riječ o toj makroregiji, Bosna i Hercegovina se treba tako konstituirati da bude kuća triju naroda, s obzirom da je tamo riječ o etničkoj demokraciji. To je, u biti, stvar Bosne i Hercegovine-nema nikakvog internog miješanja, nije ni bilo ni sad pretjerano, pogotovo neće biti kada Hrvatska bude ušla u Europsku Uniju.

Mislite li da bi se, nakon ulaska u Europsku Uniju, mogao dogoditi sličan scenarij kao u Sloveniji?

Postoji mogućnost da se slovenski scenarij ponovi i kod nas. Možda čak i prije ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Ako broj nezaposlenih preraste 400 000 vjerojatno će mase izaći na ulice. U tom smislu, postoje dva scenarija. Postoji scenarij konflikta niskog intenziteta gdje može doći do sukobljavanja bez nekih velikih promjena i konflikt visokoga intenziteta, koji bi onda vodio prema kaotičnoj situaciji. Kao odgovor na tu kaotičnu situaciju, izlaz su prijevremeni parlamentarni izbori. Ja zagovaram prijevremene parlamentarne i prijevremene predsjedničke izbore. To bi bilo najbolje obaviti zajedno sa lokalnim izborima u svibnju. Zašto? Zato što ja ne vjerujem u sposobnost, mogućnost vladajuće skupine da može preokrenuti trend za tri-četiri mjeseca. Dakle, ovo što ja govorim, ne govorim iz ideološkog diskursa, ne govorim afektivno, vrijednosno, nego čisto ciljno racionalno. Gledajući ciljno racionalno, za tri ili četiri mjeseca ne mogu nastati veliki preokreti. Jedino do čega može doći su nove komplikacije, s obzirom da je svaki dan sve više nezaposlenih. Ova teza automatski izaziva pitanje: a tko bi to onda mogao doći na vlast, ako dođe do prijevremenih izbora? Oporba ili opozicija je nesporna. Zapravo, ne radi se toliko o tome jesu li oni spremni ili ne, nego ako dođe do konflikta visokog intenziteta, onda stvar treba spašavati prijevremenim izborima da bi se na kraju našla optimalna vladateljska formula. Ona bi se temeljila velikoj koaliciji, maloj koaliciji, na vladi nacionalnog jedinstva, vladi nacionalnog spasa, komitetu javnog spasa... Nama građanima sasvim je svejedno kako će se to zvati- sa naslova ciljne racionalnosti, nama je u interesu, ako dođe do takvog scenarija, da ta momčad, koja uzme stvar u svoje ruke, jednostavno izvuče društvo iz ove pozicije, da napravi to kako spada. To je smisao, i ništa više. Broj nezaposlenih će vjerojatno pasti u svibnju jer smo mi, ne „slučajna“, nego bezkonceptijska država, čije funkcioniranje ovisi o klimatskim promjenama, zbog turističke sezone. Ukratko, vladu spašava turistička sezona, a to je privremeno rješenje. Moglo bi, ipak, doći i do zaoštavanja odnosa, pa da se erupcija nezadovoljstva počne širiti uoči samog ulaska u Europsku Uniju. Zbog nemira i nezadovoljstva na ulici, moguće je da će Međunarodna Zajednica smijeniti Milanovića i

⁵ Milardović, A. (2009). *Zapadni Balkon, Pan liber*

postaviti nekoga drugoga. To se naziva postdemokratskim ili tehnokratskim pristupom politici. Dakle, to je ono što ja vidim i što mogu izvoditi na temelju činjeničnoga stanja, na temelju aktera, na temelju odnosa, procesa, trendova i tendencija.

3. Koja su regionalna obilježja Hrvatske i koje su prednosti i nedostaci takve koncepcije?

Što se interne regionalizacije tiče, nakon ulaska u Europsku Uniju, Hrvatska će biti podijeljena u dvije ili tri statističke regije. U novoj regionalnoj podjeli, današnje županije, koje žele zadržati svoju moć, vjerojatno će se opirati (neke se i sada opiru) internoj statističkoj podijeli. Europskoj Uniji daleko je jednostavnije operirati s dvije ili tri makroregije, nego s dvadeset i jednom usitnjenom. Također, na ovaj način, lakše je i jednostavnije operirati i fondom koji je namijenjen regionalnom razvoju. Oni naprosto idu na pojednostavljivanje, što se tiče ove operacione razine. Dakle, u sažetku, daleko je lakše komunicirati sa tri makroregije nego sa 21 županijom.

Smatrate li kako se tako može izgubiti identitet?

Ne vjerujem, ne vidim razloga zašto bi se izgubio identitet. Što se identiteta tiče; ako osoba, društvena skupina, ili regija radi na tome da ne izgubi svoj identitet, onda ga neće izgubiti. Samim time što se ulazi u novi tip odnosa, automatski, a priori, on se neće izgubiti. Može se izgubiti ako čovjek svjesno pristaje na gubitak, uvijek sve ovisi o pojedincu, društvenoj skupini. Uvijek je uporište unutra, nije vani. Netko izvana može imati ideje, koncepte ili planove koje pokušava nametnuti, ali objekt nametanja može uvijek pružiti otpor, tako je to i u svakodnevnom životu.

IV. Euroskepticizam

1. Postoji li u hrvatskoj euroskepticizam?

Ne, on je artificijelna tvorevina zasada. Umjetna. Međutim, pravi euroskepticizam će biti onda kada Hrvatska uđe u Europsku Uniju. On će tada postati životan, biti će izveden iz realnih procesa, odnosa među akterima procesa, odnosa moći, dobitaka i gubitaka. Ovo je više preludij, predigra na temelju ideološkog diskursa, a ne na temelju iskustva. Pravi euroskepticizam, i sve što postoji, oslanja se na iskustvo. Stvari se mogu izvoditi iz metafizike, teologije ili ideologije. Ali, ako se to ne može iskustveno potvrditi, onda nema nekog utemeljenja. Premda su legitimna oba pristupa interpretacije stvarnosti.

2. Nakon ulaska Hrvatske u Europsku Uniju kakva će biti njezina vanjska politika?

Voditi će se vanjska politika Europske Unije. To će biti generalno provođenje vanjske politike Europske Unije. Ono što je nama sada vanjska politika prema na primjer, Njemačkoj, nakon ulaska u Uniju to će nama biti interna politika. Mijenja se optika u semiotičko-prostornom i semiotičko-političkom smislu. S druge strane, ono što je sada vanjska, pojedinačna, to će biti vanjska skupna u odnosu na Kinu, Ameriku ili Australiju. To je euro-unijsko centrična politika. To je komitetska politika iz Bruxellesa prema kojoj si svaka država definira svoje vanjsko-političke ciljeve prema svojim interesima. Ako je u konkubinatu, kao što je Europska Unija, onda su to smjernice, vanjsko-političke smjernice, prema kojima svaka prema svom geopolitičkom položaju definira svoju vanjsku politiku. Na primjer: prioritet će biti vanjska politika prema zemljama ostatcima zapadnog Balkana. Nakon toga, eventualno definirana politika prema Rusiji, istočna politika. Hrvatska trenutno nema definiranu politiku niti prema Kini, niti Rusiji ili Indiji. Ponaša se krajnje eurocentrično unijski, u biti, ponaša se zatvoreno. Ne promiče koncept otvorenosti svijetu da bi gradila neke posebne odnose s velikima. Ukratko, imamo dvije opcije: Hrvatska će a) provoditi vanjsku politiku Europske Unije i b) s obzirom na svoj geopolitički položaj, stvarati specifične vanjske politike prema svojim vlastitim interesima.

8. siječanj 2013. Zagreb

© DKE 2013.

<http://www.southeast-europe.org>
dke@southeast-europe.org

*

Poštovani istraživači! Ukoliko se pozivate na ovaj članak, ili citirate dio, molimo Vas da o tome pošaljete e-mail našem glavnom uredniku na adresu dke@southeast-europe.org. Rad navodite na slijedeći način:

Ivana Jukić - Csaba Surányi: Ulazak Hrvatske u Europsku Uniju: Demokracija, izbori, politika i društvo. Razgovor s profesorom Anđelkom Milardovićem. *Délkelet-Európa – South-East Europe International Relations Quarterly*, Vol. 3. No. 4. (Zima 2012) 5 p. Zahvaljujemo se na Vašem trudu i suradnji. Glavni urednik.